

Valtuustoaloite lausunnon tekemisestä liittyen kaikkiin ajokorttiin tähtäviin kuljettajatutkintoihin

Alueelliset päätökset ovat kurittaneet Oulun eteläistä aluetta merkittävästi lähivuosina niin valtion työpaikkojen kuin koulutuspaikkojen osata.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tulee kilpailuttamaan tutkinto- ja lupapalveluiden tuottamisen liikennepalvelulain (320/2017) ja kuljettajatutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) mukaisesti. Kilpailutuksen valmistelu on käynnissä parhaillaan ja uusi sopimuskausi alkaa vuoden 2023 alussa.

Osana kilpailutusta Traficom arvioi mm. toiminnan järjestämiseen tarvittavaa ja toimintaa soveltuvaa palvelupisteverkkoa. Nykyisin lupa- ja tutkintopalvelupisteitä on 13 alueella yhteensä 94 kpl. Verkostoa arvioidaan kolmen kriteerin pohjalta, jotka liitän liitteeksi tähän aloitteeseen. Kriteerit ovat 1) tutkintopaikkakuntien liikenneympäristöjen vaatimustenmukaisuus. 2) Lupa- ja tutkintopalveluiden laatu sekä palveluiden järjestämisen kustannukset sekä lupa- ja tutkintopaikkojen saatavuus.

Tämän hetken Traficomien arvioin perusteella verkosto kapenisi koko Suomessa 94 kappaleesta 37 kappaleeseen ja Pohjois-Suomen alueella 6 palvelupisteeseen. Tämä käytännössä tarkoittaisi sitä, että liikennekoulujen opetusta ja tutkintoja tulisi siirtää esim. Kokkolaan tai Ouluun. Tämä ei vastaa yhteenkään kolmesta kriteeristä. Saamieni tietojen mukaan uudistus tarkoittaisi myös esim. Oulun eteläisen alueen itäosissa epätasa-arvoista tilannetta. Minulle tulleiden yhteydenottojen mukaan tämä lisäksi yrittäjien näkemyksen mukaan tarkoittaisi heidän toimeentulonsa ja koko liiketoiminnan rapauttamista. Nuoret voisivat osittain siirtää osaksi myös liikennekoulun opiskeluaikaansa toiselle paikkakunnalle.

Teen aloitteen, että Haapajärven kaupunki laatii pikaisesti vastineen Traficomille siitä, että myös Oulun eteläisen itäisellä alueella (Haapajärvellä) tulee säilyttää tutkintojen osalta palvelupiste. Tähänkin asti on kyetty antamaan laadukkaita palveluita Haapajärvellä. Kysymys on alueellisesta tasa-arvosta alueita ja yrittäjien tasapuolisesta kohtelemisesta.

Jari Nahkanen

13.12. 2021

Haapajärvi

1. Tutkintopaikkakuntien liikenneympäristöjen vaatimustenmukaisuus

Olemme arvioineet lupa- ja tutkintopalvelupisteitä tutkintopaikkakuntien vaatimusten toteutuminen ajokorttidirektiivin näkökulmasta. Ajokorttidirektiivi asettaa tutkintopaikkakunnille vaatimuksia liikenneympäristön osalta. Tällaisia vaatimuksia ovat mm. kaistan vaihto, moottoritielle tai vastaavalle saapuminen tai siltä poistuminen. Vaatimuksiin kuuluvat myös liittyminen kiihdytyskaistalta ja poistuminen hidastuskaistalle sekä erityiset tiejärjestelyt, kuten liikenneympyrät, tasoristeykset, suojatiet ja raitiovaunu- ja/tai linja-autopysäkit. Iso osa nykyisistä paikkakunnista ei täytä liikenneympäristölle asetettuja vaatimuksia. Tutkintopaikkakuntien liikenneympäristöjen merkitys on korostunut entisestään opetuksen vapautumisen seurauksena. Mitä lähempänä tutkintopaikkakuntien vaativuustasot ovat toisiaan, sitä paremmin tutkintojen voidaan katsoa mittaavaan kokelaiden valmiuksia ja hallinnollinen yhdenvertaisuus toteutuu.

2. Lupa- ja tutkintopalveluiden laatu sekä palveluiden järjestämisen kustannukset

Nykyinen palveluverkosto on hyvin kattava ja monissa palvelupisteissä tutkintoja järjestetään ja/tai lupia myönnetään hyvin pieniä määriä. Olemme arvioineet, että riittävän suuret asiakasmäärät parantavat palveluiden laatua. Pienten asiakasmäärien toimipisteissä haasteeksi muodostuu erityisesti henkilöstön riittävän osaamisen ylläpitäminen. Havaitsimme, että pienten asiakasmäärien palvelupisteet eivät myöskään usein täytä edellä mainittuja liikenneympäristövaatimuksia. Pienten toimipisteiden ylläpitäminen aiheuttaa myös ylimääräisiä kustannuksia, mikä viime kädessä heijastuu tutkinnoista ja lupa-asioista perittävien maksujen suuruuteen.

3. Lupa- ja tutkintopaikkakuntien saatavuus

Tarkastelussa on pyritty huomioimaan yllä mainittujen näkökulmien lisäksi riittävä alueellinen saatavuus, huomioiden palvelujen laatu kansalaisnäkökulmasta. Lupa- ja tutkintopalvelut ovat kansalaisten peruspalveluita, koska suurin osa väestöstä hankkii jossain vaiheessa ajo- oikeuden. Ajokortin hankkiminen on kuitenkin monelle kertaluonteinen tapahtuma ja vaikka huomioidaan uusien ajokorttiluokkien hankkiminen, ei lupa- ja tutkintopalveluita siltikään tarvita kuin muutamia kertoja elämässä. Tarkastelussa on huomioitu myös sähköisten palveluiden lisääntyminen lupa-asioissa. Jo tällä hetkellä suurin osa lupa-asioista on hoidettavissa sähköisesti ja tällaisten lupien osuus kasvaa jatkossakin.